

տուժոյ, որ չառնէ իրմէ՝ երկրիս վրայ
ուռնեցած իր միակ ծանրագին բանը :
« Իրաւունք չէ, կ'ըսէր, որ այնչափ
տարի քու հօրդ թագաւորին համար
աշխատելէս ետեւ, հիմա վայրկեանի մը
մէջ այս ուռնեցածս ալ կ'որսնցընեմ, որ
միակ իմին բաղդս է. թէ որ կ'ուզես,
ան բոլոր մէկալ բաները. բայց ատիկայ
ինծի թող, » : Թագաւորը ան ատեն
ապահով միտքը դրաւ որ Ղլիպէյին
անիրաւութեամբ դիզած գանձը հօն
պիտի ըլլար. ուստի ձայնը աւելի բար-
ձրացուց, և վճռաբար ուզեց որ դուռը
բացուի : Արջապէս Ղլիպէյ, որուն
քովն էին բանալիները, անձամբ բա-
ցաւ դուռը, և տեսան որ հօն հովուա-
կան զգեստէ, գաւազանէ և սրինգէ
մը զատ ուրիշ բան չկար, զորոնք Ղլի-
պէյ ատեն մը կը գործածէր, և շատ
անգամ կ'երթար ուրախութեամբ զա-
նոնք տեսնալու համար, որպէս զի չըլ-
լայ թէ իր առջի վիճակը մոռնայ : « Ի՞նչ
հաւաստիկ, ո՞վ մեծ թագաւոր, ըսաւ,
ասոնք են իմ առջի երջանկութենէս
մնացած ծանրագին բաները, զորոնք
ոչ բաղդն և ոչ քու իշխանութիւնդ եր-
բէք կրցեր են ինծմէ վերցընել. ահա
աս է իմ գանձս զորն որ կը պահեմ,
որպէս զի եթէ զիս առջինին պէս նորէն
աղքատ ընես՝ ասով հարստնամ : Ի՞նչ
բոլոր մէկալ բաները, և թող ինծի առ-
ջի վիճակիս քաղցր գրաւականները :
Իսոնք են իմ ճշմարիտ բարիքներս ու-
րոնք ոչ ոք կրնայ առնուլ ինծմէ : Ի՞հա
ասոնք են այն պարզ և անմեղ բարիք-
ները, որ միշտ քաղցր են անոնց համար
որ հարկաւոր եղածովը գիտեն գոհ ըլ-
լալ և աւելորդին համար բնաւ հոգի
ու մոմտութի մէջ չեն իյնար. ասոնք
են դարձեալ այն բարիքները, որ և ոչ
վայրկեան մը ինծի վիշտ պատճառե-
րեն : Ի՞հ, դուք էք միայն այդ պարզ
և երջանիկ կենաց գործիքները. զձեզ
միայն կը սիրեմ, և ձեզի հետ միայն
կ'ուզեմ ապրիլ ու մեռնիլ : Ինչո՞ւ ուրիշ
խաբեքայ բարիքներ զիս պիտի պատ-
րեն, և կենացս անդորրութիւնը վրդ-
վեն : Ի՞վ մեծ թագաւոր, բոլոր աս

հարստութիւնները քեզի կը դարձընեմ,
զոր դուն քու առատաձեռնութեամբդ
ինծի շնորհեցիր, և միայն կը պահեմ
ինչ որ քու թագաւոր հօրդ ինծի ըրած
շնորհքներովը զիս թշուառ ընելէն ա-
ռաջ ունէի, » : Թագաւորը աս խօսքերս
լսելով, ճանչցաւ Ղլիպէյին անմեղու-
թիւր, և զինքը կ'որսնցընէր ուզող պալա-
տականներուն դէմ բարկացած զիրենք
քովէն վռնտեց : Ղլիպէյը իր գլխաւոր
պաշտօնեան ըրաւ, և իրեն յանձնեց
ամենէն գաղտնի գործողութիւնները :
Իայց Ղլիպէյ ամէն օր կ'երթար տես-
նելու իր հովուական ցուպը, սրինգն և
զգեստը, զորոնք միշտ գանձերուն քովը
դրած կը պահէր, որպէս զի եթէ յան-
կարծ յեղյեղուկ բաղդը իր վիճակը այ-
լայլելու ըլլայ, նորէն զանոնք առնէ
գործածէ : Իսորին ծերութեան մէջ
մեռաւ, չուզելով բնաւ պատժել ոչ իր
թշնամիները, և ոչ ալ հարստութիւն
դիզել. և ընտանեացը համար ալ այն-
չափ բան միայն թողուց որ կարենան
հովուական վիճակին մէջ բարեպէս
ապրիլ, զորն որ միշտ աւելի ապահով
և աւելի երջանիկ կը սեպէր :

Ամեն և Ռեշիտ :

Երկար ատենէ 'ի վեր բոցատուր
երաշտութիւն մը հնդկաստանի դաշ-
տերը կ'անապատացնէր : Ինչ միջոցին
երկու հովիւ, ի՛հմէտ և Ռեշիտ, կա-
լուածքներնուն եզերքը իրարու հան-
դիպեցան, ծարաւէն մահուան դուռը
հասած. և կը տեսնային ոչխարները
որ տկարացած և չորս կողմերնին առած
կը հլաւային. աչքերնին երկինք վերու-
ցած կը խնդրէին որ շուտով այս յետին
թշուառութեանց դարման մը ընէ :
Սէյ մըն ալ յանկարծ օգուն մէջ խոր
լուծութիւն մը տիրեց, թռչունները լու-
ցին և ոչխարները մայելէն ու բառաչե-
լէն դադրեցան. և երկու հովիւները
ձորին մէջ մարդու կերպարանքով էակ
մը տեսան, բայց քան զմեզ աւելի բար-

ճրահասակ և փառաւոր տեսքով . ասիկայ երթալով քովերնին մօտեցաւ , ու երբոր մօտանց զինքը տեսան , մէկէն ճանցան թէ բարիք և չարիք բաշխող Ոգին է , մէկ ձեռքը առատութեան խուրճը բռնած , իսկ միւսը՝ սատակման սուրը : Սաստիկ վախցած կ'ուզէին պահուիլ , բայց Ոգին՝ Ղրաբիոյ խնկաւէտ անտառներուն մէջ իրիկուն գէմ շնչող զեփիւռին նման քաղցր ձայնով մը զիրենք կանչելով , « Սօտ եկէք , ո՛վ հողածինք , ըսաւ , ձեր բարերարէն ինչու կը փախչիք . այնպիսի շնորհք մը ձեզի ընելու կու գամ , որ ձեր անխոհեմութեամբը միայն կրնայ ձեզի անօգուտ և ֆրասակար ըլլալ : Դուք ինծիմէ ջուր կ'ուզէք , ահա պատրաստ եմ ձեզի ջուր տալու . բայց ձեզմէ կ'ուզեմ իմանալ թէ ինչ կերպով կրնամ ձեզ գոհ ընել : Ս'ի փութաք մէկէն պատասխան տալու . լաւ մտածեցէք որ մարդուս պիտոյից և վայելից վերաբերեալ բաներուն մէջ , ինչպէս խիստ քիչէն նոյնպէս չափազանցէն ալ պէտք է վախճալ : Ս'էկ խօսքով , լաւ նայեցէք որ ծարաւոյն տաքնապը , ձեզի մոռցընել չտայ խրդողութիւն վտանգը : Ս'էք ուրեմն ինչ որ կ'ուզէք . և դուն ՂՏմէտ նախ խօսէ » :

— « Ո՛վ բարերար Ոգիդ , պատասխանեց ՂՏմէտ , ներէ ինծի եթէ քու ատ վսեմ կերպարանքդ տեսնալը զիս կը խռովէ . Պզտի առուակ մը կը խընդրեմ , որ ոչ ամառը ցամքի և ոչ ալ ձմեռը առատանայ » : — « Ս'ունենաս » , ըսաւ Ոգին , և ձեռքի սուրը գետինը զարկաւ , որ այն միջոցին բարերարութեան գործիքի մը փոխուեցաւ . մէյ մըն ալ առջեւին աղբիւր մը բղխեց և խոխոջալով գնաց ՂՏմէտին դաշտերը ծածկեց . ծաղիկները նոր նոր անուշ հոտեր բուրեցին , ծառերը կանաչագեղ տերեւներով զարդարուեցան , և ամէն ազգի կենդանեաց դասակները ունեցած սաստիկ ծարաւնին անցուցին :

Ինչ ատեն Ոգին մէկալ հովուին դառնալով նշան ըրաւ որ խօսի . « Ինչիրքս աս է , ըսաւ Ռէշիտ , որ հաճիս կալուածներուս մէջ վազցընել տալ Գանգէս

գետը իր ջրերովն ու ձկներովը » : Պարզամիտ ՂՏմէտը ընկերոջն ազնուական փառասիրութեանը վրայ զարմանալով , ինքնիրեն կը սրգոզէր թէ ինչու ինքն ալ ատանկ փառաւոր ինչորք մը չըրաւ . բայց Ոգին Ռէշիտին դառնալով , « Փափաքներդ չափաւորէ , ըսաւ , ո՛վ մարդ տկար և անխոհեմ : Ս'էզի անօգուտ եղածին ետեւէն մի ըլլար . ինչու քու ընկերէդ աւելի բան կը խնդրես . միթէ իրմէ աւելի ուրիշ կարօտութիւն մը ունիս » : Ի՞յս իմաստուն ազգարարութիւնս լսելէն վերջն ալ Ռէշիտ ինչորքին վրայ հաստատուն կեցաւ , և միտքէն կը խնտար՝ ՂՏմէտին ողորմելու . թեանը վրայ , ինքն որ Գանգէսի իշխան և տէր եղած էր : Ինչ ատեն Ոգին սկսաւ դէպ 'ի գետը երթալ . իսկ իրենք անհամբերաբար ըլլալիքին կը սպասէին . նոյն միջոցին Ռէշիտ արհամարհանօք մը ընկերակցին երեսը կը նայէր . և ահա յանկարծ ալիքներու մոնչալուն ձայնը լսուեցաւ , և յորդագնաց հեղեղին վազելէն իմացուեցաւ որ Գանգէսին թումբերը պատռուեր են : Ի՞յս ահագին ջուրը հեղեղը մէկ վայրկենի մէջ բոլոր Ռէշիտին դաշտերը աւրըշտեց , ծառերը արմատէն հանեց , ոչխարները կլլեց ու առաւ տաւալ , և դժբաղդաբար զինքն ալ մէկտեղ , և Գանգէսի տէրը կոկորդիլոսի մը կերակուր եղաւ :